

Skoleudviklingsprojekt: udvikling af skole/hjem-samarbejdet med henblik på at forbedre tosprogede elevers læringsresultater

Projektbeskrivelse

Det er et af folkeskolens formål at samarbejde med forældrene, og der er fokus på, at forældreinddragelse er vigtig for elevernes faglige og sociale udvikling. Forældrene er vigtige aktører i børns læring, både i form af direkte støtte til barnets skolegang gennem opbakning, lektiehjælp, faglige samtaler o. lign. og indirekte gennem forældrenes sociale og kulturelle erfaringer.

Det er velkendt fra forskningen¹, at forholdene i elevernes hjem spiller en overordentlig stor rolle for deres læringsresultater i skolen – i henhold til nogle studier faktisk en større rolle, end forholdene i skolen spiller. Det er ligeledes forskningsmæssigt dokumenteret, at hvis forældre får de rette værktøjer, kan de gennem samarbejde med skolen hjælpe med til at forbedre deres børns læringsresultater. Dette er vel at mærke et forhold, der gør sig gældende uafhængigt af kulturel og socio-økonomisk baggrund. En analfabetisk indvandreremor, der ikke taler dansk, kan med andre ord også forbedre sine børns læringsresultater i samarbejde med skolen, hvis hun får de rette redskaber hertil.

Imidlertid viser en undersøgelse, gennemført af Skole og Samfund i 2005², at de fleste skoler griber skole/hjem-samarbejdet an stort set, som man har gjort det de sidste 25 år. Samarbejdet gennemføres uden nogen større forståelse for forældrenes betydning for børnenes læringsresultater.

Det er ligeledes velkendt, at etniske minoritetsbørn generelt har dårligere læringsresultater end deres jævnaldrende danske kammerater³. Mange forholdsregler er blevet sat i værk for at styrke læringsresultaterne blandt etniske minoritetsbørn – men der er stadig langt igen. Men med den ovennævnte viden in mente taler meget for, at det vil være en effektiv måde at styrke disse børns læringsresultater, hvis samarbejdet mellem skolen og forældrene bliver forbedret, således at forældrene får redskaber til at bistå deres børn med at få et bedre resultat af deres skolegang.

Nærværende projekt bygger videre på resultaterne fra to udviklingsprojekter som er gennemført over de seneste par år

I de seneste to år, har Skole og Samfund, UC2 og CVU Lillebælt, Læreruddannelsen i Jelling arbejdet sammen om projektet Good-id in Schools (Good Intercultural Dialogue in Schools). Projektet var et EU-

¹ Se fx forskningsoversigten ” The Impact of Parental Involvement, Parental Support and Family Education on Pupil Achievements and Adjustment: A Literature Review” af professor Charles Desforges, Exeter University. Department for Education and Skills. London 2003, samt Campbell-reviewet ”Approaches to Parent Involvement for Improving the Academic Performance of Elementary School Age Children” af professor Chad Nye m.fl., (publiceres I 2008), se: http://www.campbellcollaboration.org/doc-pdf/Nye_PI_Review.pdf

² Samarbejdet mellem skole og hjem, Skole og Samfund 2005, se: <http://www.skole-samfund.dk/sw15148.asp>

³ Se fx PISA-undersøgelserne 2003 og 2006, samt PISA Etnisk og PISA København

støttet Comenius projekt, som havde til formål at kortlægge forskningen inden for skole/hjem-samarbejdet mellem lærere og minoritetsforældre i de deltagende lande. Afsluttende skulle erfaringerne udmønte sig i en række bud på, hvordan man kunne arbejde med dette emne på læreruddannelsen, efteruddannelsen af lærere og i informationen til og undervisningen af forældrene.⁴

Projektet har affødt en række spændende og relevante forslag til forbedringer af samarbejdet mellem lærere og minoritetsforældre, men en af hovedkonklusionerne på projektet er også at der i ekstrem grad mangler yderligere udvikling af området.

De projekter, der indtil videre er gennemført på området, tager alle udgangspunkt i den eksisterende forståelse af, hvordan et skole/hjem-samarbejde skal fungere. Projekterne retter sig ofte mod forløb særligt rettede mod minoritetsforældre, således at de bedre er i stand til at forstå og deltage indenfor den eksisterende ramme for samarbejdet. Projekterne har været relevante og velbegrundede, men måske er det på tide at kigge på selve rammen og formen for det danske skole/hjem-samarbejde.

En del af Good-id-projektet bestod i at analysere forhindringer for et godt samarbejde mellem skolen og minoritetsforældre. Undersøgelser i både Danmark og udlandet viser, at en af hovedproblemstillingerne er, at forældre og læreres forventninger ikke stemmer overens. Lærerne har ofte et mangelsyn på minoritetsforældre mens forældrene, selvom der er stor forskel på disses baggrund og deres forventninger til skolen, ofte møder op med en kulturel ballast, værdier og traditioner som ikke er sammenfaldene med skolens.

I CVU Lillebælt, læreruddannelsen i Odense gennemføres der fra sommeren 2006 og indtil eftersommeren 2008 et aktionsudviklingsprojekt sammen med 3 skoler. 5 undervisere fra læreruddannelsen og 12 folkeskolelærere har i fællesskab arbejdet med udvikling af skole/hjem-samarbejde. I 2008 er der desuden forskningstilknytning ved Kultursociolog Iben Jensen fra RUC. Projektet er rettet mod skole/hjemsamarbejde for alle elever i skolen, men har også en speciel vinkel på skole/hjemsamarbejde med etniske minoritetsforældre og forældre med forskellige sociale baggrunde. Projektet tager udgangspunkt i en stadig vekselvirkning mellem observation af skole/hjemsamarbejdspraksis i de deltagende klasser, samarbejde og seminarer mellem observatørerne fra læreruddannelsen og folkeskolelærerne om forbedringer af deres skole/hjem-samarbejde, nye afprøvninger, observationer og interview med både lærere og forældre. I projektet er et af målene, at lærerne udvikler kompetencer som reflekterende praktikere og bliver i stand til at anskue samarbejdet fra forældrenes perspektiv. Lærerne må inddrage den viden, som alle forældre grundlæggende har om deres barn konstruktivt i samarbejdet til gavn for barnets læring. Projektet er endnu ikke afsluttet, men de hidtil bearbejdede resultater viser en del af de samme resultater som Good-id-projektet.

Begge projekter viser således at de problemer som viser sig i skole/hjem-samarbejdet grundlæggende har samme substans både når det drejer sig om forældre med etnisk dansk baggrund, og minoritetsbaggrund. Det viser sig også at være helt centralt at lærere og forældre udvikler fælles forståelser og fælles billeder af skolens projekt og samarbejdets formål.

Konklusionen på projekterne bliver at skole/hjem-samarbejdet i en multikulturel skole må bygge på interkulturel forståelse og kommunikation. Det betyder, at skole/hjem-samarbejdet må tage udgangspunkt i de elever og forældre, der faktisk går på skolen, og at skolerne generelt må nytænke rammer og form for skole/hjem-samarbejdet. For de yngste elever i skolen må SFO ligeledes medtænkes i skole/hjem-samarbejdet. En sådan udvikling vil ikke kun være til gavn for de tosprogede elever og minoritetsforældrene, men for alle.

⁴ Se: www.good-id-in-schools.eu

Mål for projektet

Det langsigtede mål med projektet er at finde nye veje til forbedringen af samarbejdet mellem skolen og de etniske minoritetsforældre med det helt klare sigte at forbedre læringsresultaterne blandt de etniske minoritets elever. En vigtig sideeffekt ved projektet vil være en forbedring af de etniske minoritetsbørns trivsel og opførsel i skolen.

Projektets kortsigtede mål er at give de fire centrale aktører, forældre, lærere, skoleledelse og den kommunale skoleforvaltning, muligheder for og redskaber til at udvikle samarbejdet mellem forældrene og skolen, med henblik på at opnå en forbedring af elevernes læringsresultater.

Der er en spænding mellem projektets langsigtede og det kortsigtede mål, idet de etniske minoritetsforældre og de etniske minoritets elever nævnes som målgruppe for det overordnede formål, hvorimod det er forældre og elever generelt der er nævnt som målgruppe for det umiddelbare mål. Det betyder, at udviklingen af skole/hjem-samarbejdet skal ske på en måde, så det kommer til at vedrøre samtlige forældre i de berørte skoler og klasser, men samarbejdet skal tilrettelægges, så det særligt tilgodeser, at:

- skole/hjem-samarbejdet baserer sig på et resourcesyn på de tosprogede elever
- minoritetsforældrene inddrages på en anerkendende og myndiggørende måde i deres børns uddannelsesforløb
- udviklingsprojekterne anlægges så de efterfølgende kan bidrage til en strategi på skolelederniveau over for både skolens tosprogede og etsprogede elever

Projektets yderste nyttevirkning angår således de tosprogede elevens læringsresultater, men da disse afhænger af flere faktorer end skole/hjem-samarbejdet, vil projektet blive målt på i hvilket omfang, der udvikles nye initiativer, som man må forvente bidrager til at udvikle både lærernes og forældrenes viden og myndighed i forhold til elevernes/deres børns læring, den danske folkeskole og det multikulturelle samfund med det sigte at forbedre elevernes læringsresultater.

Projektet vil foregå som skoleudviklingsprojekter på ni skoler i tre kommuner.

Valg af skoler og samarbejdende kommuner

Projektet tænkes gennemført på skoler, som er særligt motiverede for at deltage i projektet, og det tilstræbes at skolerne har en andel af etniske minoriteter på mellem ca. 10 og 50 %. Ganske vist kan der være skoler med flere tosprogede elever, der har spændende erfaringer, som det vil være givende at medtage i projektet, men med 320 skoler på landsplan med mellem 10 og 50 % tosprogede elever i modsætning til 45 skoler med mere end 50 % tosprogede elever, har vi vurderet at det er vigtigt at udvikle erfaringer knyttet til sådanne skoler. Derudover spiller det også en rolle, at der skal være så mange majoritets- og minoritetsforældre, at den interkulturelle dialog er mulig

Projektet gennemføres i et tæt samarbejde med Odense, Høje Taastrup og Hillerød kommuner, som alle bliver inddraget i den endelige planlægning af projektet.

De ansøgende institutioner

De tre ansøgende institutioner har som nævnt siden 2006 samarbejdet i det EU-finansierede projekt ”Good ID in Schools”, hvor der i fællesskab med partnere fra Italien, Holland og Polen er udviklet en mængde materiale, der kan anvendes til at udvikle samarbejdet mellem skolen og etniske minoritetsforældre⁵.

På samme måde kan resultaterne fra udviklingsprojektet om skole/hjem-samarbejde ved læreruddannelsen i Odense (også nævnt i indledningen) også indgå konstruktivt i det videre arbejde.

Ansøgerne ønsker nu at anvende de indvundne erfaringer til at udvikle samarbejdet på konkrete danske skoler i et tæt samarbejde med de deltagende kommuner og skolernes ansatte og forældre.

De tre institutioner er:

- Professionshøjskolen Lillebælt – har i mere end 100 år uddannet lærere i læreruddannelsen og efteruddannet lærere og andre undervisere
- UC2 ved Professionshøjskolen København - har gennem mange år arbejdet med undervisning af tosprogede elever i alle regier og forestår både efteruddannelse og udviklingsprojekter i institutioner, der arbejder med etniske minoriteter
- Skole og Samfund - er folkeskolens bestyrelses- og forældreorganisation og arbejder som sådan med udviklingen af samarbejdet mellem skolen og hjemmet

Projektet gennemføres i et snævert samarbejde med skoleforvaltningerne i Hillerød , Kerteminde og Odense kommuner.

Projektets indhold

Projektet vil som nævnt udvikle redskaber til et bedre samarbejde mellem skolens personale og elevernes forældre med henblik på at forbedre elevernes læring. Dette samarbejde udvikles med særlig hensyntagen til interkulturel kommunikation og forståelse, således at både lærerne og de etniske minoritetsforældre får en bedre forståelse for den nøglerolle, de etniske minoritetsforældre spiller for deres børns læring, og således at de involverede lærere får udviklet deres interkulturelle kommunikation med henblik på at forbedre samarbejdet med denne forældregruppe. Samtidig vil projektet også arbejde med udviklingen af den interkulturelle kommunikation internt i forældregruppen mellem etnisk danske og etniske minoritetsforældre.

De deltagende skoler skal tage det som en udfordring, hvordan de bedst muligt anerkender og inkluderer forældrene i forhold til elevernes læring, udvikling og uddannelse. Det betyder, at man skal tage stilling til, hvordan man vil differentiere skole/hjem-samarbejdet i indskoling, på mellemtrinet og i udskoling. Et særligt fokuspunkt er inddragelse af forældrene i erhvervspraktikken og i elevernes uddannelsesvalg ligesom de forskellige muligheder for ungdomsuddannelser, efterskole, højskoler osv. skal gøres synlige og tilgængelige for alle forældre.

Projektet vil dels blive konkretiseret ud fra skole/hjem-samarbejdets traditionelle tre dele: Forældresamtalen, forældremødet/arrangementet og det der foregår i klassen. Dels vil projektet søge at skabe nye rammer for et meningsfuldt og tværkulturelt samarbejde mellem skolen og de etniske mindretalsforældre

.Eksempler på konkrete indsatser kunne fx være:

⁵ Dette materiale kan ses på web-portalens www.good-id-in-schools.eu

A. Skolen og hjemmet opbygger fælles forståelse af skolens projekt

Forældre kan ikke tage medansvar i skole-hjemsamarbejdet, hvis de reelt ikke har billeder på skolens projekt. Forældrene må gennem skole-hjemsamarbejdet få mulighed for at danne sig billeder, så de forstår, hvordan skolens hovedopgaver ser ud i den praktiske skolehverdag, og lærere og forældre må indgå i en dialog om udformningen af skolens projekt.

B. Fælles konstruktion af eleven

Det er betydningsfuldt, at lærere og forældre specielt i skole-hjemsamtalerne får afstemt deres opfattelser af den enkelte elev, så der etableres en gensidig forståelse og opfattelse af eleven.

C. Konkretisering

Konkretisering er en meget væsentlig metode til at opbygge fælles forståelser og fælles billeder af skolens hverdag ved at vise forældrene konkrete eksempler på fagenes indhold, elevernes arbejde mv.

D. Inddragelse af elever og forældre

Metoder der giver forældrene muligheder for at bidrage til skole-hjemsamtalerne med deres viden om deres barn. Metoder der sikrer, at eleven får en aktiv rolle til skole-hjemsamtalen og ikke ender udelukkende som samtals objekt.

E. De vanskelige samtaler

Metoder der giver lærere muligheder for at professionalisere denne svære del af skole-hjemsamarbejdet.

F. Elevplaner.

Elevplaner er lige for øjeblikket et konfliktfyldt område i mange kommuner og skoler. Men der er behov for at udvikle elevplanens potentiale i skole/hjemsamarbejdet. Elevplanen kan med fordel indarbejdes ikke som noget ekstra i lærerens hverdag men som en integreret del af lærerens planlægning, evaluering og videre målsætning både i samspil med den enkelte elev og klassen. En elevplan er langt fra kun en status over opnåede resultater, den skal være handlingsrettet og fremadskuende. En sådan elevplan vil være med til at konkretisere skolens projekt for forældrene i skole/hjemsamarbejdet. Der er behov for at afprøve forskellige former for integrerede elevplaner, for at teste på hvilke måder elevplanen kan indgå mest hensigtsmæssigt i skole/hjemsamarbejdet.

G. Den sproglige dimension

Metoder der kan være med til at sikre en forbedret interkulturel kommunikation, hvor forældrenes samlede sproglige repertoire får mulighed for at bidrage konstruktivt ind i samtaler mv.

H. Skolen må afklare hvorfor den overhovedet har skole-hjem-samarbejde. Hvad er det skolen vil med forældrene? Hvilke former for skole-hjemsamarbejde fremmer målene?

Det traditionelle skole-hjemsamarbejde med to årlige forældremøder og to årlige skole-hjemsamtaler risikerer at ende som tomme ritualer, hvis skolen ikke stopper op og i en fælles pædagogisk debat finder frem til, hvad formålet med samarbejdet på deres skole egentlig er og hvilke former for samarbejde, der kan medvirke til at opfylde formålet. (Udover folkeskolelovens § 1, 13, mv.).

I. Forældre-lærer-workshops

Workshops for klassens forældre og lærere styret af en tredje part, fx skolebestyrelsen. I workshoppen afstemmes forventninger og forhåndsforestillinger gensidigt, og der aftales rammer for det fremtidige samarbejde

J. Forældrerum

Et rum på skolen, som er forældrenes. Her kan de mødes, aftale aktiviteter mv.

K. Selvproducerede bøger om egen skolebaggrund

Etniske mindretalsforældre producerer bøger eller andet materiale om deres egen skolegang. Disse danner udgangspunkt for sammenlignende drøftelser om forskelle og ligheder med deres børns skolegang.

L. Aktionsteam (efter Joyce L. Epstein)

Skolen opretter et aktionsteam med repræsentanter for forældrene, lærerne og skolens ledelse. Aktionsteamet igangsætter forskellige aktiviteter med henblik på en højere grad af inddragelse af forældrene i skolens liv.

M. Netværk for etniske mødre

Oprettelse af et netværk for mødre med fælles etnisk baggrund, som kan stimulere social deltagelse i en tryk og kendt atmosfære.

Den skolebaserede organisering af udviklingsarbejdet.

Alle de deltagende skoler har i forvejen en skoleorganisation, der generelt varetager udviklingsopgaver på skolen. Her tænkes på skolens ledelse, pædagogisk råd og en form for pædagogisk udvalg, skolebestyrelsen mv. Det er vores opfattelse, at den bedste forankring af et udviklingsprojekt om skole/hjemsamarbejde sker gennem inddragelse af skolens allerede eksisterende organisation. Vi vil gerne placere projektet som en opgave for skolens pædagogiske udvalg, så det konkrete arbejde og samarbejde om projektet foregår i pædagogisk udvalgs regi i samspil med de tre projektorganisationer. Samtidig skal projektet være en opgave for hele skolen, derfor skal projektet det første år indledes med en workshop/pædagogisk dag for alle lærere, skolebestyrelse og udvalgte forældre. Den fælles indledning og det forpligtende samarbejde i pædagogisk udvalg skal være med til at sikre videndeling på skolen, når projekterne i de 3 klasser beskrives og gennemføres i fase 3 og 4, ligesom projektet også løbende tages op i skolebestyrelsens arbejde. Organiseringen af projektet skal medvirke til den fortsatte forankring af projektresultaterne i skolens hverdag også når projektet er afsluttet. Skolen bliver gennem denne organisering også medfinansierende gennem de arbejdstimer, som anvendes til arbejde med projektet i pædagogisk udvalg og til workshopdagen/pæd.dag for alle lærere mv.

Projektets interne organisering

Projektet ledes af en styregruppe, bestående af én repræsentant for hver af de deltagende organisationer: Skole og Samfund, UC2 ved Professionshøjskolen København, samt Professionshøjskolen Lillebælt. Alle beslutninger vedr. ændring eller tilpasning af projektet træffes af styregruppen.

Den arbejdsmæssige indsats i projektet ydes af ansatte i de tre deltagende organisationer på lige fod, således at hver organisation tildeles 1/3 af de budgetterede timer til workshops og konsulentydelse.

Der nedsættes en følgegruppe bestående af repræsentanter for de tre deltagende organisationer samt for de deltagende kommuner: Odense, Kerteminde samt Hillerød. En repræsentant for Integrationsministeriet indbydes til at deltage i følgegruppens møder. Følgegruppen mødes regelmæssigt for at drøfte de indvundne erfaringer og projektets fremskridt.

Skole og Samfund forestår på styregruppens vegne administrationen af projektet og rapportering til Integrationsministeriet.

Faser og milepæle

Nedenstående plan for afvikling af projektet forudsætter projektstart i november 2008.

Projektet opdeles i otte faser, hvoraf flere overlapper hinanden eller afvikles samtidigt:

1. I forlængelse af projektplanlægningen indgås der aftaler med de ni deltagende skoler. Lærere, ledelse og forældre orienteres om planerne for gennemførelsen af projektet med henblik på opnåelse af gensidig forståelse for og accept af, at projektet gennemføres på den planlagte måde på den pågældende skole.

Fase 1 afsluttes med, at de udvalgte skoler tilslutter sig projektets mål og således gennem skolens pædagogiske udvalg positivt påvirker implementeringen af projektplanen.

Fase 1 forventes at tage to måneder fra projektstart, dvs. nov. – dec. 2008.

2. De tre ansøgerinstitutioner gennemfører en undersøgelse af god praksis på området, og indsamler eksempler på udviklingsforløb, hvor det er lykkedes at udvikle samarbejdet mellem skolen og etniske minoritetsforældre. Undersøgelsen gennemføres i det omfang, det er muligt, som litteraturstudier, og baseres på eksisterende viden indlejret i de deltagende institutioner. Men det må forventes, at en mængde god praksis ikke er dokumenteret og kun kan opdages gennem interviews og samtaler med involverede lærere, forældre og elever.

Fase 2 afsluttes med en rapport over gode erfaringer

Fase 2 forventes at tage fem måneder fra projektstart, dvs. nov. – marts 2008/09

3. Der gennemføres på hver af de deltagende skoler en pædagogisk dag i form af en udviklingsworkshops under ledelse af projektkonsulenter fra de tre deltagende institutioner. På disse workshops vil både lærere og forældre få præsenteret teori og værktøjer, der kan forbedre det generelle skole/hjem-samarbejde og den interkulturelle kommunikation og forståelse, og lærere og forældre udvikler i fællesskab de redskaber og former for samarbejde, de ønsker at gennemføre forsøg med.

Fase 3 afsluttes med, at hver skole i regi af skolens pædagogiske udvalg og med projektkonsulenten som sparringspartner udarbejder en plan for, hvordan forsøgene med skole/hjem-samarbejdet skal gennemføres i den efterfølgende projektperiode.

Fase 3 forventes at tage syv en halv måneder fra afslutningen af fase 1, dvs. jan. – aug. 2009 (deadline 15. august).

4. De involverede skoler gennemfører de forsøg, de har besluttet sig for. Der stilles 30 udviklingskonsulenttimer til rådighed pr. hver af de deltagende klasser. Udviklingskonsulenttimerne kan anvendes efter nærmere aftale mellem lærere og forældre i de pågældende klasser, og formålet er at deltagerne undervejs udvikler skole/hjem-samarbejdet. Konsulenterne skal facilitere og opmuntre denne proces samtidig med at der indsamles materiale til dokumentation af forløbet, f.eks. i form af lydoptagelser og observationsnotater.

Fase 4 afsluttes med en fælles workshop i hver af de tre deltagende kommuner, hvor alle de involverede (lærere, forældre, konsulenter) fremlægger deres erfaringer fra forløbet.

Fase 4 forventes at følge skoleåret 2009/10, dvs. aug. – juli 2009/10

5. Konsulenterne fra de tre ansøgende institutioner udarbejder en samlet rapport om projektets forløb og resultater på de deltagende skoler. Hertil anvendes en række milepæle, som fastlægges i begyndelsen af projektperioden.

Fase 5 afsluttes med udarbejdelse af projektrapporten

Fase 5 forventes at tage seks måneder fra afslutningen af fase 4, dvs. aug. – jan. 2010/11

6. Samtidig hermed arbejdes der på at forankre projektresultaterne i skolens hverdag, således at resultaterne får en varig virkning på de pågældende skoler, også efter afslutningen af projektet.

Fase 6 forventes at tage fem måneder, dvs. sep. – jan. 2010/11

7. Samtidig stilles et antal konsulenttimer til rådighed for forvaltningerne, således at udviklingen af interkulturel pædagogik og kommunikation også kan finde sted med forankring her.

Fase 7 forventes at tage fem måneder, dvs. sep. – jan. 2010/11

8. Projektet afsluttes med en eller flere konferencer, som de tre ansøgende institutioner arrangerer, hvor projektresultaterne søges udbredt til andre skoler og kredse, både i og uden for de deltagende kommuner. Projektresultaterne søges endvidere udbredt gennem pressearbejde, udbredelse gennem kommunale netværk o.l.

Projektets erfaringer søges udbredt til samtlige skoler i de tre kommuner ved at de involverede forvaltninger, skoler og lærere arrangerer en række møder, hvor projektets resultater præsenteres for de øvrige skoler (skoleledelse, skolebestyrelse, lærer- og pædagogpersonale mv.)

Fase 8 forventes at tage tre måneder fra afslutningen af fase 5, 6 og 7, dvs. feb. – apr. 2011

Projektet forventes at være endeligt afsluttet med udløbet af skoleåret 2010/11.

Projektets tidsplan er revideret pr. 20. august 2008 som følger:

For-di-projektet

Revideret tidsplan for projektet

Fase	Aktiviteter	Tidspunkt
1. Introduktion for kommuner og skoler	Introducerende møde med forvaltning, møde i forvaltning med skoleledere og skolebest.formænd for involverede skoler - præsentation for pædagogisk udvalg og skolebestyrelsen på hver af de involverede skoler	August - december 2008
1. a. Statusundersøgelse	Undersøgelse af status for skole/hjem-samarbejdet på skolerne - som baseline for effektmåling	August 2008 - juni 2009

2. Undersøgelse af god praksis	Indsamling af referencer - bearbejdning af indsamlede informationer	August 2008-marts 2009
2. a Lærertimer til projektets opstart	De involverede skoler får hver et beløb til dækning af arbejdstid i forbindelse med projektets opstart	August 2008 - juni 2009
3. Pædagogisk dag	Afholdelse af pædagogisk dag med projektdefinering på alle involverede skoler	Januar - sept. 2009
4. Gennemførelse af udviklingsarbejde	Aftalte lokale udviklingsarbejder gennemføres på alle involverede skoler	August 2009 - august 2010
4. a Workshop i kommunerne	En workshop i hver kommune med deltagelse af involverede personer fra skolerne, hvor projektresultater udbredes	Maj-august 2010
5. Rapport	Udarbejdelse af projektrapport - rapportelementer opsamles løbende	Januar 2009 -januar 2011
6. Forankring	Forankring af projektresultater i deltagende kommuner	Sept. 2010 - jan. 2011
7. Forankring i forvaltning	Formidling til og forankring i forvaltningerne i de deltagende kommuner af projektresultater	Sept. 2010 - jan. 2011
8. Konferencer	Afholdelse af konferencer med offentlig adgang, hvor projektresultater udbredes	Febr. -apr. 2011
9. Evaluering	Ekstern evaluering (proces)	Jan. 2009 - apr. 2011

Projektets resultater

Projektet vil på det nationale plan resultere i offentliggørelse af en rapport samt afholdelse af en afslutningskonference.

Den afsluttende rapport vil dels rumme den indledende erfaringsopsamling om foreliggende og tilgængelige erfaringer med skole/hjem-samarbejdet i forhold til forældre til tosprogede elever og dels rumme afrapporteringen af erfaringerne med de iværksatte udviklingsforløb på de deltagende skoler.

Erfaringerne fra rapporten vil også blive fremlagt på en afsluttende landsdækkende konference.

Derudover vil hver af de deltagende skoler skulle udarbejde en plan for, hvordan de vil implementere erfaringerne i det fremtidige skole/hjem-samarbejde og der vil foregå en intern erfaringsudveksling i de deltagende kommuner, som derved gør det muligt yderligere at sprede de indhentede erfaringer på et meget konkret og fremadrettet niveau.

De deltagende kommuner stiller hver ca. 210 lærer/pædagog-timer pr. deltagende skole til rådighed for projektet, idet lærernes og SFO-pædagogernes medvirken i projektet finansieres af denne timepulje på i alt ca. 1890 timer.

De deltagende skoler finansierer læreres og skolepædagogers deltagelse i pædagogisk dag/workshop, hvor projektet introduceres.

Budget - revision pr. 080820

Fase	Finansieres af projektbevilling				Kommunernes egetbidrag
	Medgåede timer	Timepris	Øvrige udgifter	Beløb	
1. Introduktion for kommuner og skoler	120	kr 675	kr 24.000	kr 105.000	kr 24.300
1. a. Statusundersøgelse	60	kr 675		kr 40.500	
2. Undersøgelse af god praksis	400	kr 675	kr 10.000	kr 280.000	
2 a. Lærertimer til projektets opstart	1000	kr 300		kr 300.000	
3. Pædagogisk dag	153	kr 2.025	kr 67.500	kr 377.325	kr 360.000
4. Gennemførelse af udviklingsarbejde på skolerne	810	kr 675		kr 546.750	kr 378.000
Transport			kr 40.500	kr 40.500	
udstyr og materialer			kr 10.000	kr 10.000	
Studentervedhjælp	270	kr 120		kr 32.400	
4. a Workshop i kommunerne	72	kr 2.025	kr 13.500	kr 159.300	kr 50.400
5. Rapport	400	kr 675		kr 270.000	
6. Forankring	54	kr 675	kr 10.500	kr 46.950	kr 27.000
7. Forankring i forvaltning	18	kr 675		kr 12.150	
8. Konferencer			kr 40.000	kr 40.000	
9. Evaluering			kr 200.000	kr 200.000	
10. Projektstyring			kr 173.537	kr 173.537	
11. Revision			kr 18.225	kr 18.225	
				kr	
I ALT				2.652.637	kr 839.700

Budget - revision pr. 080820

Fase	Tidspunkt	Øvrige udgifter	Beløb	Fordeling af midler			
				UC Lillebælt	uc2	Skole og Samfund	Fælles pulje
1. Introduktion for kommuner og skoler	August - december 2008	kr 24.000	kr 105.000	kr 27.000	kr 27.000	kr 27.000	kr 24.000
1. a. Statusundersøgelse	August 2008 - juni 2009		kr 40.500	kr 13.500	kr 13.500	kr 13.500	
2. Undersøgelse af god praksis	August 2008-marts 2009	kr 10.000	kr 280.000	kr 90.000	kr 90.000	kr 90.000	kr 10.000
2 a. Lærertimer til projektets opstart	August 2008 - juni 2009		kr 300.000				kr 300.000
3. Pædagogisk dag	Januar - sept. 2009	kr 67.500	kr 377.325	kr 103.275	kr 103.275	kr 103.275	kr 67.500
4. Gennemførelse af udviklingsarbejde på skolerne	August 2009 - august 2010		kr 546.750	kr 182.250	kr 182.250	kr 182.250	
Transport		kr 40.500	kr 40.500				kr 40.500
udstyr og materialer		kr 10.000	kr 10.000				kr 10.000
Studentermedhjælp			kr 32.400				kr 32.400
4. a Workshop i kommunerne	Maj-august 2010	kr 13.500	kr 159.300	kr 48.600	kr 48.600	kr 48.600	kr 13.500
5. Rapport	Januar 2009 -januar 2011		kr 270.000	kr 90.000	kr 90.000	kr 90.000	
6. Forankring	Sept. 2010 - jan. 2011	kr 10.500	kr 46.950	kr 12.150	kr 12.150	kr 12.150	kr 10.500
7. Forankring i forvaltning	Sept. 2010 - jan. 2011		kr 12.150	kr 4.050	kr 4.050	kr 4.050	
8. Konferencer	Febr. -apr. 2011	kr 40.000	kr 40.000	kr 13.333	kr 13.333	kr 13.333	
9. Evaluering	Jan. 2009 - apr. 2011	kr 200.000	kr 200.000				kr 200.000
10. Projektstyring	Aug. 2008-apr. 2011	kr 173.537	kr 173.537			kr 173.537	
11. Ekstern Revision		kr 18.225	kr 18.225				kr 18.225
I ALT			kr 2.652.637	kr 584.158	kr 584.158	kr 757.695	kr 726.625

Effektmål og evaluering

Projektet gennemføres på følgende skoler:

Odense Kommune:

Tingløkkeskolen(641 elever, 17 % tosprogede), Ejbyskolen(512 elever, 38 % tosprogede), Seden Skole(634 elever, 31 % tosprogede)

Hillerød Kommune:

Hillerødsholmskolen(900 elever, 12 % tosprogede), Kulsvierskolen(828 elever, 13 % tosprogede), Ålholmskolen(595 elever, 8 % tosprogede)

Høje Taastrup Kommune:

Grønhøjskolen(531 elever, 27 % tosprogede), Gadehaveskolen(513 elever, 53 % tosprogede), Charlotteskolen (535 elever, 40 % tosprogede)

Projektet vedrører samlet set ca. 5700 elever, hvoraf ca. 1300 er tosprogede, ca. 6000 forældre og ca. 400 lærere.

Projektet vil i sin dokumentation og evaluering gøre brug af SMTTE-modellen(se vedlagte beskrivelse).

Som udgangspunkt vil effektmålene blive søgt dokumenteret gennem en status ved projektstart og –slut.

I dette skema er formålene for projektet opstillet hierarkisk. Til hvert mål er angivet, hvilke tegn på forandring, der vil vise, hvorvidt målet med projektet er nået eller ej (jvf. SMTTE-modellen).

At forbedre elevernes læringsresultater

Tegn på forandring:

Forbedringen af elevernes læringsresultater er et langsigtet mål, som ikke nødvendigvis kan forventes nået inden for projektets løbetid.

At udvikle nye initiativer, som man må forvente udvikler læreres og forældres viden og myndighed omkring skolen...

Tegn på forandring:

Disse tegn vil blive dokumenteret i evaluatør Iben Jensens evaluering af projektet

At udvikle redskaber til udvikling af skole-hjem-samarbejdet

Tegn på forandring: Se nedenstående kasser

Ændring i diskurs:		Ændring i praksis:		Ændring i politik:
<p>Etablering af et resourcesyn på de tosprogede elever som forudsætning for skole/hjem-samarbejdet.</p> <p>Tegn på forandring</p> <p>Praksisændringer i projektføreløbet beskrives vha: analyse af skriftlig kommunikation mellem hjem og skole, spørgeskemaundersøgelse ved projektstart og –slut, opmærksomhed på udtalelser som observeres, opmærksomhed på det, der ikke siges.</p>		<p>Inddragelse af minoritetsforældre i deres børns uddannelsesforløb på en anerkendende og myndiggørende måde</p> <p>Tegn på forandring</p> <p>Større grad af aktiv inddragelse af tosprogede forældre, ændringer af skole/hjem-samtaler, forældremøder samt forældrenes involvering i undervisningen</p>		<p>Efterfølgende udvikling af lokale strategier over for både skolens tosprogede og etsprogede elever.</p> <p>Tegn på forandring</p> <p>Beskrivelse af lokale strategier og politikker: Dokumentation indsamles i alle 7 faser</p>

Aktiviteter som skal dokumenteres gennemført i det lovede omfang – jf. ansøgningen (opdelt i faser):

Kortlægning	Udviklingsworkshop	Planlægning	Afprøvning	Dokumentation	Forankring	Formidling
<p>Relevant skandinavisk og engelsksproget litteratur gennemgås og kategoriseres.</p> <p>Der udarbejdes kommenteret litteraturliste.</p>	<p>Omkring 270 lærere og 270 forældre vil have deltaget i workshops om udvikling af forældresamarbejdet. (30 lærere og 30 forældre pr. skole)</p>	<p>54 lærere og 81 forældre deltager aktivt i udvikling af forældresamarbejde på deres skoler (6 lærere og 9 forældre pr. skole,). I den forbindelse modtager de konsulentbistand og deltager i erfaringsudveksling på tværs af skoler og kommuner i en fælles workshop</p>	<p>Elever og forældre i 27 klasser (ca. 540 elever og deres forældre, hvis der er 20 elever i hver klasse) vil blive involveret i forskellige former for forsøg med forældresamarbejdet.</p> <p>De involverede forældre vil i forbindelse med hvert forældrearrangement, der afholdes som resultat af dette forløb, skulle aflevere en evalueringsblanket, hvori de bl.a. skal</p>	<p>Der vil blive udarbejdet en forskningsbaseret evaluering af en universitetsansat. Evalueringen skal prioritere procesaspektet, således at evalueringen kommer til at indgå aktivt i dialog med den måde, man i projektet har arbejdet med udviklingsaspektet i forhold til målsætningerne, herunder især en vurdering af de sammenhænge det</p>	<p>Skoleledelse</p> <p>Skolelederne på de 9 deltagende skoler får mulighed for at lægge og afprøve handlingsplaner for udvikling af forældresamarbejdet – samt efterfølgende at revidere disse på baggrund af projektets resultater.</p> <p>Forvaltninger</p> <p>Forvaltningerne i de 3 deltagende kommuner får redskaber til at initiere, at de øvrige skoler i kommunerne kan</p>	<p>Der vil foreligge en rapport i to dele. Første del udgøres af en opsamling af systematiserede erfaringer, som projektinternt vil udgøre den værktøjskasse, som de deltagende skoler kan tage udgangspunkt i. Anden del vil være en præsentation af og en refleksion over de udviklingsforløb, der er gennemført i projektperioden.</p> <p>Disse rapporter vil blive offentliggjort på</p>

			<p>vurdere om arrangementet har levet op til deres forventninger, om de vurderer, at det kan bidrage til, at de bedre kan støtte deres børn i skolen, og om det vil være en god idé at gøre det pågældende tilbud permanent. Det er forventningen at mindst 60% af de adspurgte vil vurdere de gennemførte aktiviteter positivt i forhold til de nævnte kriterier. Denne metode kræver bistand fra de involverede lærere – eller kan evt. organiseres med inddragelse af danske forældre, således at skemaerne udfyldes i grupper</p>	<p>kan være vanskeligt at måle entydigt, som eksempelvis effekten på elevernes læring.</p>	<p>anvende de indhøstede erfaringer med henblik på selv at udvikle handlingsplaner for udvikling af forældresamarbejdet.</p>	<p>de tre organisationers hjemmeside og fremlagt på en afslutningskonference, hvor det forventes, at mellem 100 – 200 personer vil deltage. På den måde vil projektets resultater nå ud til en meget bred målgruppe.</p>
--	--	--	---	--	--	--

			eller par med både majoritets- og minoritetsforældre.			
--	--	--	---	--	--	--

Der laves skabeloner for de forskellige møder. Referater fra disse indsættes i ensartet ramme, således at tegn lettere kan dokumenteres.